

การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2

พิสมัย ดวงพิมาย¹

รศ.ดร. กล้า ทองขาว²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่าน จำแนกตามขนาดโรงเรียน การได้รับรางวัล งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร ด้านการส่งเสริมการอ่าน และศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำนวน 48 โรงเรียน โดยการสุ่มตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน มีการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีของเซฟเฟ้ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาดังนี้

1. การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ในภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและรองลงมา ได้แก่ ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการอ่าน และด้านการส่งเสริมการอ่าน ตามลำดับ

2. ผลเปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ตามขนาดโรงเรียน การได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่าน และงบประมาณด้านการส่งเสริมการอ่าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการอ่าน คือ โรงเรียนควรมีการนำนโยบาย และนำกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน ลงไปสู่การปฏิบัติให้มากขึ้น สนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น สร้างขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน จัดแหล่งเรียนรู้

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

² ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ที่หลากหลาย จัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย น่าสนใจ เพื่อดึงดูดให้นักเรียนเข้าร่วม และมีความสนใจอ่านมากขึ้น

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการอ่าน การส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ABSTRACT

This research aims to study and compare about The Promotion of Reading which divided by the size of school, getting the award, the budget allocating with the promotion of Reading and study the processes of development for the Promotion of Reading in schools of The Secondary Educational Service Area Office 2. The sampling groups were 48 schools of the Secondary Educational Service Area Office 2 which is on the size and the simple random. The tool was used for gathering information in this research were the questionnaire and interview form. The statistic used to analyze data were composed of percentage, mean, standard deviation, t-test (independent) and ANOVA which has Post Hoc by Scheffe's Method and content analysis for data

The result of the research found that

1. The Promotion of Reading in schools of The Secondary Educational Service Area Office 2 in overall levels and the details. Considering it was found that all aspects were at a high level and lower such as the policies and strategies of the Promotion of Reading, development of information resources of the Promotion of Reading and arrangement reading promotion activities by respective.

2. The result of Compare in the Promotion of Reading in schools of The Secondary Educational Service Area Office 2 which were divided by size of school, getting the award of the Promotion of reading and the budget of the Promotion of reading. Which there were different by having statistically significant at the .01 levels this is based on assumptions.

3. The Processes of development of Promotion of Reading are the school should take the policies and strategies of the Promotion of Reading to handle more practically, support the budget for the Promotion of Reading more, encourage and appreciate the staff of the Promotion of Reading. Provide the various learning resources. Provide the electronic media, Computer, Internet access and bring technology to help in the Promotion of Reading.

Creat various activities, interesting and motivating for the students to return to join the activities and become more interested in reading.

Keywords: The processes of development promote reading, The promote of reading in secondary schools.

บทนำ

การอ่าน ถือเป็นรากฐานสำคัญของการศึกษา การอ่านจะเกิดขึ้นในการศึกษาทุกระดับ ทุกวิชา ทุกสาขา ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนส่วนใหญ่่นั้นเกิดจากการอ่าน นักเรียนที่ตั้งใจ อ่านหนังสือทบทวนความรู้ อ่านหนังสืออื่นๆที่ไม่ใช่ตำราเรียน ช่วยให้นักเรียนค้นหาความรู้ เพิ่มเติม เพิ่มพูนความรู้ ในสิ่งที่ตนอยากรู้ การอ่านถือเป็นบันไดให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จอีกหลาย ด้าน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านศึกษาค้นคว้า พัฒนาความคิด พัฒนาตน พัฒนาสังคม พัฒนาประเทศชาติต่อไปได้

สถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ.2556 ให้ข้อมูลไว้ว่า ประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไปที่ไม่อ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 18.2 ของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป โดยสาเหตุที่ไม่อ่านหนังสือ เนื่องจากชอบดูโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ อ่านหนังสือไม่ออก ไม่มีเวลาอ่าน ไม่ชอบ หรือไม่สนใจอ่านหนังสือ และ วิธีการรณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือจากการสำรวจความคิดเห็นของประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป เกี่ยวกับวิธีการรณรงค์ให้คนรักการอ่านหนังสือ พบว่า วิธีการรณรงค์ที่ได้รับการเสนอแนะมากที่สุด 5 ลำดับแรกคือ หนังสือควรมีราคาถูกลง ปลูกฝังให้รักการอ่านผ่านพ่อแม่ ครอบครัว ให้สถานศึกษามีการรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน และส่งเสริมให้มีห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมอ่านหนังสือในชุมชน พื้นที่สาธารณะ และรูปเล่ม เนื้อหาน่าสนใจ หรือใช้ภาษาง่าย (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557 : 17)

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ได้ร่วมมือกับองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) ดำเนิน โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษา สำหรับประเทศสมาชิก และประเทศร่วมโครงการ ทั้งหมดประมาณ 90% ของเขตเศรษฐกิจโลก โดยประเมินความรู้และทักษะของนักเรียนที่มีอายุ 15 ปี ในด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งประเทศไทยเข้าร่วม โครงการการประเมินผลนักเรียนพบว่านักเรียน ที่มีการอ่านระดับต่ำหรือไม่ถึงระดับพื้นฐานจากประเทศเขตเศรษฐกิจในเอเชีย ประเทศที่มีนักเรียนระดับต่ำ

มาก ได้แก่ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านระดับสูง เกือบไม่มีนักเรียนไทยที่มีความสามารถอยู่ในระดับนี้ ในขณะที่ประเทศเอเชียที่มีคะแนนสูงมีนักเรียนกลุ่มนี้ ในสัดส่วนสูง เช่น เชียงไฮ้-จีน ฮองกง-จีน สิงคโปร์ ญี่ปุ่น เกาหลี และเวียดนาม แนวโน้มการรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนไทย ต่างกลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่มีนักเรียนมีคะแนนการอ่านสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD คือ นักเรียนจากกลุ่มโรงเรียนจุฬาราชวิทยาลัย กับกลุ่มโรงเรียนสาธิต ส่วนโรงเรียนกลุ่ม อื่น ๆ มีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD ทั้งหมด ได้แก่ กลุ่มโรงเรียน สพฐ.2 โรงเรียนเอกชน (สช.) โรงเรียนเทศบาล (กศท.) โรงเรียนขยายโอกาส (สปฐ.1) โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (กทม.) วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ และโรงเรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาของเอกชน ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม มีข้อที่น่าพึงพอใจที่นักเรียนกลุ่มต่ำมีผลการประเมินสูงขึ้นทั้งสามวิชา แต่ช่องว่างของคะแนนระหว่างกลุ่มสูงกับกลุ่มต่ำยังคงกว้างมากอยู่ โดยมีความแตกต่างกันอยู่ประมาณหนึ่งระดับ และประเด็นสำคัญคือ การอ่านเป็นด้านที่ผลการประเมินต่ำสุดทั้งนักเรียนกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ จึงสมควรต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงในเรื่องนี้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี(สสวท), 2556 : 14-17)

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการอ่าน โดยศึกษาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 เป็นเขตพื้นที่ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นศูนย์กลางของประเทศ เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้าน การส่งเสริมการอ่าน ปัญหา แนวทางการพัฒนา ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการอ่าน เป็นข้อมูลสารสนเทศต่อการพัฒนาส่งเสริมการอ่านและพิจารณาปรับปรุงการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน การได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่าน และงบประมาณด้านการส่งเสริมการอ่าน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

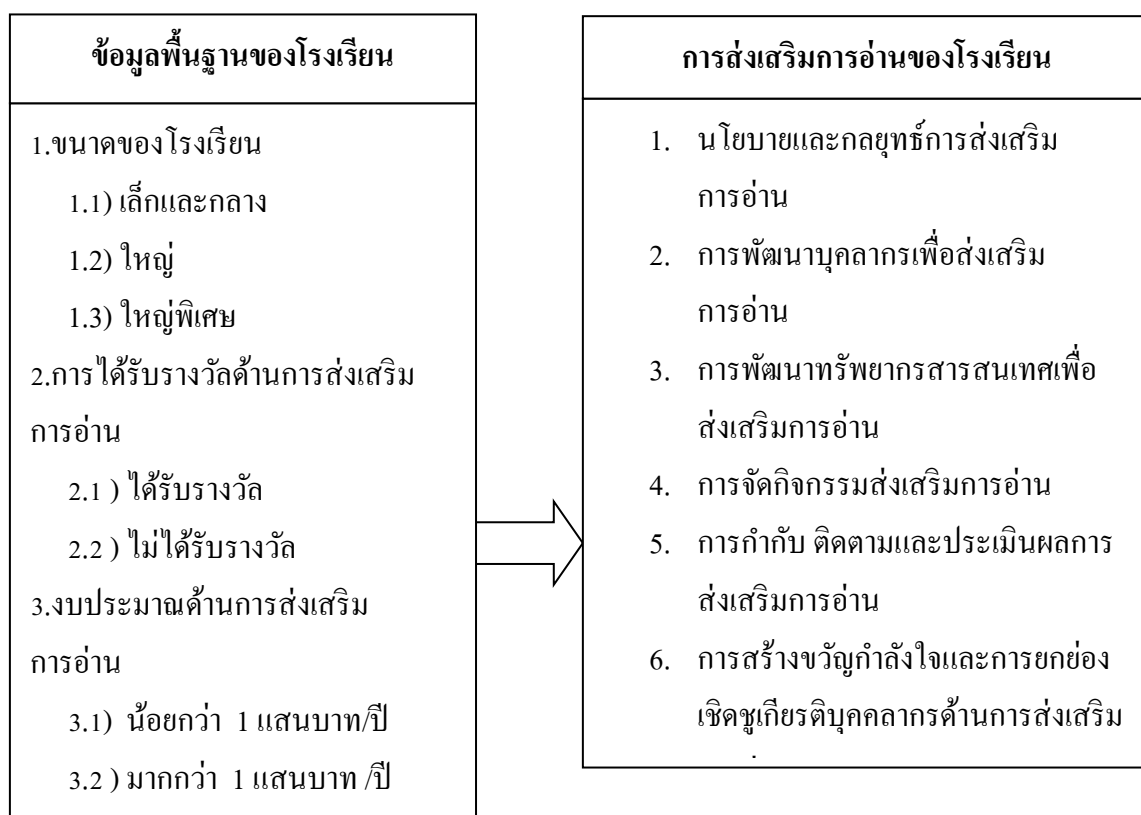
การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน โดยมีตัวแทนของโรงเรียน คือ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานห้องสมุด หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย ครูบรรณารักษ์ห้องสมุด/ครูที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ ครูในกลุ่มสาระภาษาไทย หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้รับผิดชอบชุมนุม/ชมรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการอ่าน เป็นผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ และสัมภาษณ์รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานห้องสมุด ครูหัวหน้ากลุ่มสาระภาษาไทย โรงเรียนที่เคยได้รับรางวัลทางการอ่านอย่างต่อเนื่องในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา โดยศึกษาการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน 6 ด้าน คือ ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่าน ด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อส่งเสริมการอ่าน ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการอ่าน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ด้านการกำกับ ติดตามและประเมินผลการส่งเสริมการอ่าน และด้านการสร้างขวัญกำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ได้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือ 3) เก็บรวบรวมข้อมูล 4) วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาที่ได้จากเอกสาร ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ในประเด็นแนวทางการส่งเสริมการอ่าน ครอบคลุมนิยามทั้ง 6 ด้าน รวมถึงการดำเนินงาน แนวทางการพัฒนา ปัญหา แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการอ่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้ 1) แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งทางไปรษณีย์ จำนวน 336 ฉบับ ได้รับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 308 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.60 2) การสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการไปพบผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 15 คน ใช้เวลาสัมภาษณ์คนละ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวน ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เนื้อหาและการพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ดังนี้

1. การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา คือ ด้านนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการ

อ่าน ด้านการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการอ่านและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ตามลำดับ โดยโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมีการส่งเสริมการอ่านมากกว่าขนาดอื่นๆ

2. เปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน มีการส่งเสริมการอ่านที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ยังพบว่า ทุกด้านมีความแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามการได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่าน ที่ได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่านกับ ที่ไม่ได้รับรางวัล มีการส่งเสริมการอ่าน ในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการเปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามงบประมาณด้านการส่งเสริมการอ่านที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ด้านการส่งเสริมการอ่านน้อยกว่า 1 แสนบาท กับ มากกว่า 1 แสนบาท มีการส่งเสริมการอ่าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

3. แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 คือ โรงเรียนควรนำนโยบายและกลยุทธ์การส่งเสริมการอ่านลงไปสู่การปฏิบัติมากขึ้น สนับสนุนงบประมาณด้านการส่งเสริมการอ่านให้มาก จัดซื้อ จัดหาทรัพยากรสารสนเทศ จัดแหล่งเรียนรู้ให้หลากหลาย จัดหาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตให้เพียงพอ นำเทคโนโลยีมาช่วยในการส่งเสริมการอ่านให้มากขึ้น การจัดกิจกรรมควรเป็นไปในรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้งโรงเรียน และโรงเรียนควรพัฒนาบุคลากร สร้างขวัญกำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้หลากหลาย บูรณาการทุกกลุ่มสาระ มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนเพื่อเป็นประโยชน์แก่นักเรียนให้หันมาสนใจการอ่านมากขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายดังนี้

1. การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านการกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ ถือว่ามีความสำคัญ เมื่อโรงเรียนมีการกำหนด

นโยบาย เป้าหมาย แผนกลยุทธ์ โรงเรียนจะมีทิศทางที่จะดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับวิจิตร ศรีสอาน,ทองอินทร์ วงศ์โสธร และเก็จกนก เอื้อวงศ์ ที่กล่าวไว้ใน “แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับนโยบายและการวางแผน” ว่า นโยบาย มีความสำคัญ เพราะเป็นกรอบในการดำเนินงานต่างๆของ หน่วยงาน ทำให้ทิศทางในการบริหารมีทิศทาง มีแนวทางที่ชัดเจน ซึ่งจะส่งผลต่อหน่วยงาน ช่วยให้เกิดการรวมพลังเพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร อีกทั้งยังช่วยให้เข้าใจในแนวปฏิบัติที่ตรงกัน(วิจิตร ศรีสอาน, ทองอินทร์ วงศ์โสธร และเก็จกนก เอื้อวงศ์ , ม.ป.ป. : 9) ดังนั้นการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ถือว่ามีความสำคัญ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ก็ให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ นำการส่งเสริมการอ่านเข้ามาในนโยบายและ กลยุทธ์ของโรงเรียนและนำมาปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับจิราวรรณ อารยัน ที่ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี พบว่า โรงเรียนมีวิธีการดำเนินงานส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โดยโรงเรียนมีนโยบายในการจัดกิจกรรมการอ่านที่ชัดเจน วิสัยทัศน์ส่งเสริมการอ่านถึงผู้เรียนอย่างยั่งยืน ผู้บริหารกำหนดนโยบายชัดเจน

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน และด้าน การพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน ทำให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญเรื่องการสร้างขวัญกำลังใจน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ไม่อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาแล้วโรงเรียนให้ความสำคัญในการมอบรางวัล ยกย่องเชิดชูเกียรติ ครูบุคลากร และนักเรียน ด้านการส่งเสริมการอ่าน และเผยแพร่ผลงานของบุคลากรที่ได้รับรางวัลให้แก่สาธารณะได้รับรู้ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งอาจเป็นผลพวงให้เกิดภาพ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติด้านการส่งเสริมการอ่านอยู่ในระดับค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีผลงาน สร้างชื่อเสียง แล้วมีการเผยแพร่ จะทำให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเอง และสร้างสรรค์ผลงานที่ดีให้มากขึ้น แต่เมื่อใดทำงานแล้วไม่มีใครรู้ไม่มีใครเห็น บางครั้งก็จะเป็นผลเสียเพราะบุคคลนั้นอาจจะไม่มีแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานที่ดี และไม่มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร (จิราวรรณ อารยัน, 2556 : 87) การสร้างขวัญกำลังใจและการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน เป็นการสร้างสภาพจิตใจของบุคลากร ให้ปฏิบัติงานให้มีความกระตือรือร้น มีความตั้งใจ มีความพึงพอใจ มีความสุขสนุก ได้รับการยอมรับ ให้รางวัล และยกย่องเชิดชู เป็นการเสริมแรง สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนางานและร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ถ้าส่งเสริม

หรือสนับสนุนเรื่องนี้น้อย การทำงานด้านการส่งเสริมการอ่าน หรืองานอื่นๆก็อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จ เมื่อโรงเรียนให้ความสำคัญและ สร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร ก็จะทำให้บุคลากรเหล่านั้นมีกำลัง แรงใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับ สมจิตร ไช้มุก ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี พบว่า ครูมีความคิดเห็นด้านจิตใจของผู้ปฏิบัติงาน ยินดีรับราชการในอาชีพจนกว่าจะเกษียณ มีความสุขในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย งานที่ได้รับผิดชอบทำทนายก่อให้เกิดแรงบันดาลใจให้อยากทำงานมากขึ้น ได้รับขวัญและกำลังใจในการทำงาน บรรยากาศและสภาพแวดล้อมเอื้อต่อการทำงาน ทำงานอย่างมีความสุข สภาพสังคมในที่ทำงานดี (สมจิตร ไช้มุก,2554 : 91) และที่สอดคล้องกับ กานดา จันทร์เข้ม ที่ได้กล่าวว่า การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เป็นการสร้าง สภาพจิตใจของบุคลากรที่ก่อให้เกิดกำลังใจ ทศนคติและความพึงพอใจในงาน ซึ่งจะส่งผลให้มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรที่วางไว้ (กานดา จันทร์เข้ม,2556 : 94)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ด้านการพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุดรองลงมา การพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน เป็นการสร้างกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาที่มุ่งจะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงาน ความรู้ความสามารถ ทักษะทัศนคติ เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ของครูและบุคลากรในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมการอ่าน เพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ให้เป็นไปทางที่ดีขึ้น เพื่อให้ ครูและบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาแล้วนั้นปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมการอ่าน ได้ผลตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนสอดคล้องกับ สมิง ไสยันต์ ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน โรงเรียนบ้านนาข่าง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย สรุปไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรการด้านการส่งเสริมการอ่าน โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการจัดการความรู้ ทำให้ครู มีความรู้ด้านการอ่านมากขึ้น ส่งผลให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม และรักการอ่านมากขึ้น และเกิดเจตคติที่ดี ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการอ่าน จึงควรสนับสนุนให้พัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน ในโรงเรียนอื่นๆ ต่อไป และการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานถือเป็นวิธีหนึ่งของการพัฒนาบุคลากร(สมิง ไสยันต์, 2553 : บทคัดย่อ) ดังนั้นการศึกษาดูงานของบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน ก็ถือเป็นการพัฒนาบุคลากรด้วยอีกทางหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับ ศราวุธ ทาคำ กล่าวไว้ว่า การศึกษาดูงานนั้นมีประโยชน์มาก ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม เป็นกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์มุมมองความคิดเห็นต่างๆ ร่วมกันบนสถานการณ์เดียวกัน ทำให้เห็นเทคนิควิธีการในการนำมาปรับ

ใช้หรือแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการช่วยปรับปรุงและพัฒนาความสามารถในการทำงานได้ (ศราวุธ ทาคำ, ม.ป.ป. : 97-98)

2. การเปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการส่งเสริมการอ่านที่แตกต่างกัน ทุกด้านจำแนกตามการได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่าน พบว่า โรงเรียนที่ได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่านกับที่ไม่ได้รับรางวัล มีการส่งเสริมการอ่าน ในภาพรวมแตกต่างกัน จำแนกตามงบประมาณที่จัดสรรเพื่อการส่งเสริมการอ่าน พบว่า โรงเรียนที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ด้านการส่งเสริมการอ่านน้อยกว่า 1 แสนบาท กับ มากกว่า 1 แสนบาท มีการส่งเสริมการอ่าน แตกต่างกัน ขนาดของโรงเรียนมีผลต่องบประมาณ และมีผลต่อการได้รับรางวัล ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ก็มีผลทำให้ งบประมาณที่ได้รับต่างกัน รางวัลด้านการส่งเสริมการอ่านก็ต่างกันไปด้วย ซึ่งการส่งเสริมการอ่าน อาจจะมีผลกระทบมาจากจำนวนนักเรียน งบประมาณที่ได้รับ บุคลากร และคุณภาพของโรงเรียน ผู้ปกครองส่วนใหญ่จะนิยมให้ลูกเข้าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ หรือแม้แต่ครูหรือบุคลากรทางการศึกษาก็ตาม ยังมีความต้องการที่เข้าทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ หรือใหญ่พิเศษ และโรงเรียนที่มีชื่อเสียง แสดงถึงมาตรฐานด้านการส่งเสริมการอ่าน และมาตรฐานศึกษาของโรงเรียนที่แตกต่างกันอีกด้วย ทำให้มองเห็นถึงความเหลื่อมล้ำของโรงเรียนดังกล่าว การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการส่งเสริมการอ่านที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ จีราวรรณ อายัน ที่ศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุด โรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี การเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ในเขตจังหวัดปทุมธานี ตามขนาดสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาที่ขนาดต่างกัน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่แตกต่างกัน

ซึ่งขนาดของโรงเรียนก็จะเป็นตัวกำหนดงบประมาณ เพราะถ้าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ย่อมมีงบประมาณมากไปด้วย ส่งผลให้การดำเนินงานการส่งเสริมการอ่านนั้นมีประสิทธิภาพและระดับปฏิบัติที่ดีกว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและกลาง อีกทั้ง ด้านการได้รับรางวัลก็พบว่า ไม่มีโรงเรียนขนาดเล็กได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่านเลย (จีราวรรณ อายัน, 2556 : 82-83) ดังนั้นขนาดของโรงเรียนมีผลต่อ งบประมาณ และส่งผลถึงการปฏิบัติงานสามารถนำผลงานไปแข่งขันจนได้รับรางวัล งบประมาณ มีส่วนสำคัญช่วยในการดำเนินงานทุกโครงการทุกกิจกรรม เช่นเดียวกับการส่งเสริมการอ่าน ถ้าขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานก็จะมีประสิทธิภาพลดลง สอดคล้องกับ สมนึก ก้อนกลีบ ที่ศึกษา การบริหารงานห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า ด้านการเงินและงบประมาณ ไม่เพียงพอในการ

จัดกิจกรรม ไม่มีงบประมาณซ่อมแซมหนังสือ หรือวัสดุอุปกรณ์ มีแต่งบประมาณซื้อหนังสือเท่านั้น ส่วนปัญหาอื่นๆ คือ ขาดงบประมาณในการพัฒนาด้าน IT (สมนึก ก้อนกลีบ, 2550 : 42)

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 มีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการอ่าน ด้านที่มีระดับปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการสร้างขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร ให้เป็นแนวทางในการดำเนินการให้เหมือนกันทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และทุกโรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็นบุคลากรด้านใดก็ตาม

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ โรงเรียนควรให้ความสำคัญ การสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากร จะทำให้บุคลากรเหล่านั้นมีกำลัง แรงใจ ที่จะปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลให้มีความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานในความรับผิดชอบของตนเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรที่วางไว้

3. การเปรียบเทียบการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีการส่งเสริมการอ่านที่แตกต่างกัน ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาขนาดของโรงเรียนที่มีขนาดเล็กและกลาง ต่างกับ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษมาก ซึ่งข้อนี้ชัดเจนมากในเรื่องความแตกต่างของขนาดโรงเรียน โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษมีความได้เปรียบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น นักเรียนมีจำนวนมาก เกิดจากการต้องการเข้ามาศึกษาของนักเรียนและผู้ปกครองต้องการ โรงเรียนที่มีคุณภาพ ที่มีชื่อเสียง หรือแม้แต่บุคลากรด้านทางการศึกษาเองก็ยังคงต้องการเข้ามาทำงานในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ควรมีการดำเนินการเรื่องคุณภาพของโรงเรียนต่างๆ ให้เท่าเทียมกัน และร่วมกันหาแนวทางว่าควรทำอย่างไรให้ทุกโรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาเท่าเทียมกัน

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุน และวางแผนพัฒนาโรงเรียนที่มีขนาดเล็กให้มีคุณภาพให้ทัดเทียมกับโรงเรียนขนาดใหญ่ หรือใหญ่พิเศษ สนับสนุนส่งเสริมให้โรงเรียนขนาดเล็กได้พัฒนาด้านต่างๆ

5. จากการจัดสรรงบประมาณ จำนวนงบประมาณนั้น ได้มาจากจำนวนนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ ควรวางนโยบายเรื่องงบประมาณที่เป็นธรรม ซึ่งการที่โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนจำนวนมากส่งผลให้มีงบประมาณมากตามจำนวนนักเรียน มีความได้เปรียบกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเป็นอย่างมาก และควรลงมาสนับสนุนโรงเรียนที่ด้อยกว่า โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษสามารถดูแลตนเองได้ เพราะมีขีดความสามารถในการพัฒนาในด้านต่างๆมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

6. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในเรื่องการส่งเสริมการอ่านให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก และให้ความสำคัญกับโรงเรียนขนาดเล็กก่อน แต่โรงเรียนขนาดเล็กและกลางเองก็ต้องพึ่งตนเองก่อน คือ เมื่อไม่ได้งบประมาณที่เพียงพอมาจัดโครงการหรือกิจกรรม ตลอดจนจัดหาทรัพยากรสารสนเทศต่างๆ ก็ต้องบูรณาการสิ่งที่มี และเอาสิ่งด้อยของตนมาเป็นจุดเปลี่ยนการที่มีคนจำนวนน้อย การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต้องทั่วถึงมากกว่า โรงเรียนขนาดกลางและเล็กจะต้องวางแผนทางการพัฒนาการส่งเสริมการอ่านที่ไม่เน้นเรื่องงบประมาณ ควรคิดกิจกรรม โครงการที่ส่งเสริมการอ่านที่ไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณมาก บูรณาการสิ่งที่โรงเรียนมีอยู่ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับ การสร้างขวัญและกำลังใจยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน เพราะการสร้างขวัญกำลังใจถือเป็นการเสริมแรงให้บุคลากรพัฒนาตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ก็จะส่งผลต่องานที่จะประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นเช่นกัน

2. โรงเรียนที่มีขนาดเล็กหรือขนาดกลางที่ไม่มีงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินงานส่งเสริมการอ่าน ควรวางแผนนโยบายที่เน้นการจัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ใช้งบประมาณมาก หรือ บูรณาการสิ่งที่มีอยู่ในการดำเนินงาน อีกทั้งควรรหาแนวทางในการได้มาซึ่งเงินสนับสนุนที่จะนำมาช่วยในการดำเนินงานต่างๆภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมการอ่านหรือด้านอื่นๆก็ตาม

3. โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครู และบุคลากรทุกคนตระหนักและเห็นความสำคัญของการอ่าน อีกทั้งต้องเป็นต้นแบบของการอ่านให้นักเรียนได้ศึกษา บูรณาการการอ่านในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่ควรให้กลุ่มสาระภาษาไทย หรือห้องสมุดดำเนินการเพียงอย่างเดียว ควรมีนโยบายส่งเสริมการอ่านทั้งโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนที่ไม่ได้รับรางวัลด้านการส่งเสริมการอ่านในเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่ได้รับรางวัลด้านการอ่าน เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน
- 2) ควรศึกษาการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนในเขตพื้นที่ชนบทและในเมือง เปรียบเทียบการดำเนินการส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการส่งเสริมการอ่าน
- 3) ควรศึกษาการดำเนินการส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนระดับประถมและมัธยมศึกษา เพื่อนำผลพัฒนาการส่งเสริมการอ่านในโรงเรียนทุกระดับ
- 4) ควรศึกษาการส่งเสริมการอ่านที่ไม่ใช้งบประมาณ หรือการส่งเสริมการอ่านที่ใช้งบประมาณน้อย เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาแนวทาง วิธีการ การดำเนินงาน ในกรณีที่ขาดงบประมาณเพื่อใช้ประโยชน์ในการวิจัยด้านการส่งเสริมการอ่านต่อไป

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2556). ผลการประเมิน PISA 2012 คณิตศาสตร์ การอ่าน และวิทยาศาสตร์ บทสรุปสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร : สสวท.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). แนวทางการดำเนินงานแผนงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุด พ.ศ. 2554 – 2561. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). มาตรฐานห้องสมุดโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2556. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กัญญา โคตรวงศ์. (2557). สภาพการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สหวิทยาเขตสตึกและพุทไธสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- เกศกานดา ขำชัยภูมิ. (2555). การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียนเทศบาล 2 “อิสานธีรวิทยาคาร” สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราวรรณ อารยัน. (2556). การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนในเขตจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพมหานคร : ศิลปบรรณาการ.
- ปริญญา คงด้วง. (2556). แนวทางการส่งเสริมการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาระดับบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- แม่นมาศ ชวลิต. (2544). แนวทางการส่งเสริมการอ่าน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจ.
- สมจิตร ไช้มุก. (2554). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมนึก ก้อนกลีบ. (2551). การบริหารงานห้องสมุดในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สมิง ไสยันต์. (2553). การพัฒนาบุคลากรด้านการส่งเสริมการอ่าน โรงเรียนบ้านนาอาจ อำเภอกู่กระดิง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สังวาล เขียว. (2554). แนวทางการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร พ.ศ. 2556 กรุงเทพมหานคร : ม.ป.พ.

สำนักงานอุทยานการเรียนรู้. (2544). นโยบายส่งเสริมการอ่านของประเทศไทย ภาพรวม ปัญหา และแนวทางการพัฒนา. เอกสารประกอบ การประชุมวิชาการประจำปี 2554 (Thailand Conference on Reading 2011). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานอุทยานการเรียนรู้.

อำภา วังกาฮาด. (2556). ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุด โรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.